

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 299/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Vladimírom Kašubom, PhD., advokátom, Holubyho 51, Martin, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3Tos/119/2023 zo 17. januára 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiada priznať jej náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) zo 14. marca 2022 v spojení s uznesením krajského súdu z 27. októbra 2022 bola sťažovateľka uznaná vinnou z nedbanlivostného prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť tak, že 13. júna 2016 sa pri cúvaní pred vchodom do bytového domu plne nevenovala vedeniu vozidla, nesledovala situáciu v cestnej premávke a nedbala na zvýšenú opatrnosť voči chodcom, v dôsledku čoho narazila zadnou časťou vozidla zozadu do poškodenej, ktorá spadla na vozovku a utrpela poranenia s dobou liečenia 10 až 14 dní, počas ktorých bola obmedzená v obvyklom spôsobe života. Za to bol sťažovateľke uložený trest odňatia slobody 2 mesiace, ktorého výkon bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu 1 roka, trest zákazu činnosti vedenia

motorových vozidiel akéhokoľvek druhu vo výmere 18 mesiacov, ako aj povinnosť na náhradu škody.

3. O návrhu, ktorým sa sťažovateľka domáhala obnovy konania v predmetnej trestnej veci, rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 16Nt/21/2023 z 11. júla 2023 tak, že tento návrh podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

III.

Argumentácia sťažovateľky

4. V pôvodnom konaní došlo k odmietnutiu vykonania dôkaznej matérie, ktorou sa mali preukázať pre sťažovateľku priaznivé okolnosti. Sťažovateľka preto obstarala nový znalecký posudok (z 2. marca 2023), ktorého závery svedčali z hľadiska ustálenia viny v jej prospech, ako aj odborné vyjadrenie (z 25. októbra 2022), ktoré dopadalo na posúdenie uloženia trestu zákazu činnosti. Oba dôkazy tvorili podklad pre návrh na povolenie obnovy konania. Všeobecné sudy obnovu konania nepovolili s odkazom na to, že v danom prípade nejde o nové, súdu skôr neznáme dôkazy, resp. že uvádzaný znalecký posudok predstavuje nový dôkaz, ale jeho obsah je totožný s obsahom dôkaznej matérie, ktorej vykonanie bolo v pôvodnom konaní odôvodnene odmietnuté. Uvádzané dôkazy preto nespĺňali všetky podmienky pre obnovu konania uvedené v § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Krajský súd v danom prípade nepostupoval ústavným spôsobom, pretože neuprednostnil výklad § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý by svedčil v prospech rešpektovania sťažovateľkiných základných práv a slobôd. Napadnuté uznesenie nespĺňa štandardy riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v dôsledku čoho porušuje sťažovateľkou označené referenčné kritériá.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K namietanému porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, ľudsko-právne garancie obsiahnuté v tomto ustanovení sa na konanie o povolenie obnovy konania nevzťahujú, keďže osobu, o ktorej bolo v trestnom konaní právoplatne rozhodnuté a ktorá žiada o povolenie obnovy trestného konania, nemožno považovať za „obvinenú z trestného činu“ v zmysle tohto ustanovenia [pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) o neprijateľnosti vo veci Fischer proti Rakúsku zo 6. 5. 2003, sťažnosť č. 27569/02, rovnako rozhodnutie ESLP Sonnleitner

proti Rakúsku zo 6. 1. 2000, sťažnosť č. 34813/97). Iba nové konanie po povolení obnovy konania možno považovať za také, ktoré sa týka rozhodovania o trestnom obvinení (pozri rozhodnutie ESLP vo veci Löffler proti Rakúsku z 3. 10. 2000, sťažnosť č. 30546/96, body 18 a 19; m. m. napr. I. ÚS 650/2023). Medzi označeným právom a napadnutým uznesením preto neexistuje relevantná príčinná súvislosť, v dôsledku čoho bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy:

7. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. napr. III. ÚS 122/2021, III. ÚS 100/2022).

8. Rozhodovacia prax ústavného súdu súčasne vychádza z predpokladu, že odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vydané v inštančnom postupe súdneho konania nemožno posudzovať izolovane (m. m. napr. III. ÚS 808/2016, III. ÚS 227/2020, III. ÚS 341/2021, III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022, III. ÚS 708/2022, III. ÚS 67/2023, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. napr. III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022, III. ÚS 708/2022, III. ÚS 37/2023, III. ÚS 67/2023, IV. ÚS 350/09). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť (spojitosť) uznesenia okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu vo vzájomnej integrite a organickej celistvosti.

9. Ďalej považuje ústavný súd za potrebné upriamiť pozornosť na povahu obnovy trestného konania. Predmetný inštitút predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci konať a rozhodovať o veciach právoplatne rozhodnutých. Účelom konania o povolení obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím, je odstránenie prípadných justičných omylov. V danom prípade možnosť prelomenia princípu právnej istoty vyplýva z nadradenosti verejného záujmu na správnom, a teda spravodlivom trestno-právnom rozhodnutí nad verejným záujmom na zachovaní imperatívu právnej istoty (m. m. napr. I. ÚS 373/2017, I. ÚS 34/2021, III. ÚS 29/2022, III. ÚS 76/2022).

10. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti

alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

11. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti v rozsahu, v ktorom ju ústavný súd z už uvedených príčin neodmietol, je namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením, ktorým bolo rozhodnuté vo veci návrhu sťažovateľky na povolenie obnovy jej trestného konania. Dôvodom, na ktorom sťažovateľka založila návrh na povolenie obnovy konania, bolo tvrdenie o novom dôkaznom materiáli (znaleckom posudku z 2. marca 2023) k skutkovej otázke (odtlačok bundy poškodenej na vozidle sťažovateľky) relevantnej pre posúdenie sťažovateľkinej viny, ako aj tvrdenie o novom dôkaze (odbornom vyjadrení z 25. októbra 2022), ktorý mal vplývať na uloženie trestu zákazu činnosti.

12. Ako vyplýva z priloženého spisového materiálu, všeobecné súdy sa v pôvodnom konaní sťažovateľkou uvádzanou skutkovou otázkou zaoberali, nie však s výsledkom, aký sťažovateľka očakávala. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na závery krajského súdu uvedené na s. 7 napadnutého uznesenia, ako aj na závery rezultujúce z uznesenia z 27. októbra 2022. Odtiaľ vyplýva, že dôkazná situácia bola v pôvodnom konaní presvedčivo zistená a o vine sťažovateľky sa rozhodlo aj bez vykonania sťažovateľkou poukazovaného znaleckého posudku (z 25. októbra 2022). Krajský súd v tejto súvislosti korektne poznamenal, že znalecký posudok z 2. marca 2023 je síce po formálnej stránke novým dôkazom, ale z jeho porovnania so znaleckým posudkom z 25. októbra 2022 rezultuje v podstatných črtách obsahová identita. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom oboch znaleckých posudkov (poukazujúc predovšetkým na závery uvedené na s. 23 znaleckého posudku z 25. októbra 2022 a na s. 22 znaleckého posudku z 2. marca 2023) nespochybňuje udržateľnosť záveru krajského súdu, ktorý v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že *„úlohy v týchto dvoch znaleckých posudkoch (č. 2/2023 a č. 4/2022) boli znalcovi zadané odlišne (iná formulácia otázok), avšak znalec v oboch posudkoch konštatoval úplne zhodné závery, navyše ich totožne formuloval“*.

13. Účelom obnovy konania nie je revízia pôvodného konania (m. m. napr. III. ÚS 40/2022, III. ÚS 537/2022), pričom cieľom konania o povolení obnovy konania nie je prieskum zákonnosti postupu súdu v pôvodnom konaní (m. m. napr. III. ÚS 122/2021, III. ÚS 537/2022). Konkretizačne vzaté, obnova konania nemá slúžiť na verifikáciu otázok, na ktoré bolo možné nachádzať odpovede vykonaním takých dôkazov, ktoré existovali v pôvodnom konaní, ale neboli z adekvátnych príčin vykonané. Tieto závery sú totiž nezvratné, nemožno ich meniť ani inak korigovať, pričom v procese obnovy konania nemožno vykonávať na preukázanie určitých skutočností po formálnej stránke nové dôkazy, ak vykonanie obsahovo identických (resp. podobných) dôkazov existujúcich v čase pôvodného konania bolo ústavne korektným spôsobom odmietnuté. Inak povedané, v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania už všeobecný súd nepreskúmava zákonnosť pôvodného rozhodnutia, ale iba preskúmava, či existujú nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi

odôvodniť iné rozhodnutie v otázke viny alebo trestu. Úloha ústavného súdu sa potom obmedzuje len na kontrolu, či všeobecné súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, respektíve keď zamietli sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania (m. m. napr. II. ÚS 675/2015, III. ÚS 537/2022, IV. ÚS 350/2013). Z uvedených dôvodov tejto sťažnostnej námietke sťažovateľky nemožno priznať pozitívnu ústavno-právnu relevanciu.

14. Pokiaľ ide o sťažovateľkou uvádzané odborné vyjadrenie, ústavný súd upriamuje pozornosť na s. 7 a nasl. napadnutého uznesenia, ktoré vníma vo vzájomnej argumentačnej koherencii (bod 8 odôvodnenia tohto uznesenia) s dôvodmi uvedenými na s. 3 a s. 4 uznesenia okresného súdu. Odtiaľ v podstatnom vyplýva, že v danom prípade niet pochyb o tom, že odborné vyjadrenie predstavuje nový dôkaz, avšak taký, ktorý nespĺňa ďalšie podmienky normatívne objektivizované v § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Všeobecné súdy sa pritom neobmedzili len na všeobecné poukazy a konštatovania, ale v konkrétnych súvislostiach rozviedli podrobné úvahy, o ktoré vo vzájomnej zhode opreli svoj právny názor. Neuniklo ani pozornosti ústavného súdu, že odborné vyjadrenie vo svojej podstate smerovalo k posúdeniu uloženia trestu zákazu činnosti. Všeobecné súdy však v tejto súvislosti správne uviedli, že sťažovateľka bola uznaná vinnou z trestného činu spáchaného v priamej súvislosti s vedením vozidla, pričom trest zákazu činnosti predstavuje adekvátny spôsob ochrany spoločnosti pred páchaním takýchto trestných činov. V danom prípade došlo k uloženiu trestu na spodnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Ústavný súd v tejto súvislosti bez potreby podrobnej recepcie poukazuje aj na odôvodnenie uznesenia okresného súdu, odkiaľ vo vzťahu k odbornému vyjadreniu v konkrétnej adresnej rovine vyplýva, že ani osoba s obmedzenou schopnosťou pohybu nemôže byť bez ďalšieho vyňatá zo znášania následkov trestnej činnosti súvisiacej s vedením motorových vozidiel, ktoré spočívajú v dočasnom zákaze ich vedenia. Takéto úvahy smerujúce k deficitu naplnenia podmienok obnovy konania uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku (bod 10 odôvodnenia tohto uznesenia) hodnotí ústavný súd v celkovom sumarizačnom hodnotiacom profile ako logické a ústavno-právne korektné, pretože sa z výkladového hľadiska nijakým spôsobom neodchyľujú od normatívneho posolstva obsiahnutého v § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Z tohto dôvodu ústavný súd nevyhodnotil ani túto sťažnostnú námietku ako takú, ktorá by mu poskytovala dôvod (priestor) pre vykonanie kasačnej intervencie.

15. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím orgánu štátu (v danom prípade napadnutým uznesením, pozn.) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd je toho názoru, že so zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení chýba relevantná súvislosť medzi napadnutým uznesením a dôvodmi ústavnej sťažnosti. Preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnuté uznesenie nesignalizuje možnosť porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, z čoho rezultuje, že ani dôvodnosť tejto časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať

po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný súd aj v tejto jej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu